

УСТИЕТО НА РЕКА ВЕЛЕКА

ЗА МНОЗИНА ТОВА Е НАЙ-КРАСИВОТО КЪТЧЕ НА НАШЕТО ЧЕРНОМОРИЕ. ВЕЛЕКА Е НАЙ-ГОЛЯМАТА И ДЪЛГА СТРАНДЖАНСКА РЕКА. ТЯ ИЗВИРА В ТУРЦИЯ, НАБИРА СКОРОСТ И ОБЕМ ПРИ НАКЛОНЕН ТЕРЕН, ТЕЧЕ ПРЕЗ БУЙНА РАСТИТЕЛНОСТ И НАВЛИЗА НА БЪЛГАРСКА ТЕРИТОРИЯ С ЖИВОПИСНИ ПРОЛОМИ. В СРЕДНОТО СИ ТЕЧЕНИЕ ТЯ ПРАВИ КРАСИВИ ЗАВОИ (МЕАНДРИ), УСПОКОЯВА ХОДА СИ И ДОБИВА ОПТИМАЛНИТЕ СИ РАЗМЕРИ. ТЕЗИ МЕАНДРИ, КАКТО И УСТИЕТО НА РЕКАТА, СА ОБЯВЕНИ ЗА ЗАЩИТЕНА МЕСТНОСТ ПРЕЗ 1992 Г. ПО ТОЗИ НАЧИН СА СЪХРАНЕНИ КАКТО ЖИВОПИСНИЯТ КАНЬОН И КРАСИВАТА ПЯСЪЧНА КОСА, ТАКА И ВЕКОВНИТЕ ГОРИ ОТ ДЪБ И БУК.

ВЕЛЕКА Е ДЪЛГА 147 КМ, ОТ КОИТО 123 КМ НА НАША ТЕРИТОРИЯ. СРЕДНАТА ШИРОЧИНА НА РЕКАТА Е 10 – 12 М, А ДЪЛБОЧИНАТА Е ОКОЛО 2 М. ДЪННОТО Е ПЯСЪЧНО, НА МЕСТА И КАМЕНИСТО. В РЕКАТА ЖИВЕЯТ 7 ВИДА РИБИ, ОБЯВЕНИ В ЧЕРВЕНАТА КНИГА ЗА ИЗЧЕЗВАЩ ВИД – ЛУПАВЕЦ, АТЕРИНА, БРИЯНА, ЗМИОРКА, ДИВ ШАРАН И ДР. НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАН Е КЕФАЛЪТ. ПО БРЕГОВЕТЕ Ѐ ГНЕЗДЯТ РЕДКИ ПТИЦИ – ВЕЧЕРНА ВЕТРУШКА, КАЧУЛАТ КОРМОРАН, ЧЕРНОВРАТ ГМУРЕЦ, ЧЕРВЕНОГУША ГЪСКА И ДР. КРАЙ УСТИЕТО МОГАТ ДА СЕ ВИДЯТ И ЧЕРНОМОРСКИ ДЕЛФИНИ.

Илюстрация
Борис Стойнов

ФЮТ

ОТВЕДНЪЖ ПОД КРАКАТА МУ СЕ СОВНА ЕДИН ГОЛЯМ ЗЕЛЕН ГУЩЕР, УДАРИ ГО С ОПАШКА ПО ПЕТАТА И СЕ МУШНА В РАЗСИПАНАТА ОГРАДА НА ЕДНО ЛОЗЕ.

ОЧИТЕ НА ЯН БИБИЯН СВЕТНАХА ОТ РАДОСТ, ПОВЕХНАЛАТА МУ КОСА СЯКАШ СЕ ОСВЕЖИ, ИЗКРИВЕНАТА МУ ОТ НЕДОВОЛСТВО УСТА СЕ ИЗПРАВИ И ТОЙ ПОДСВИРНА ЖИВО. ХУБАВОТО ЗЕЛЕНО ЖИВОТНО ИЗПЪЛЗЯ НА ЕДНА НАГРЯТА ОТ СЛЪНЦЕТО ПЛОЧА ДО ОГРАДАТА И СЕ СПРЯ. ТО ДОРИ СИ ОБЪРНА ГЛАВАТА КЪМ ЯН БИБИЯН, КАТО ЧЕ ИСКАШЕ ДА МУ КАЖЕ НЕЩО.

ЯН БИБИЯН СЕ НАВЕДЕ, ВЗЕ ЕДИН ГОЛЯМ КАМЪК, ДЕБНЕШКОМ ПРИСТЪПИ НЯКОЛКО КРАЧКИ И ХВЪРЛИ КЪМ ГУЩЕРА. МАКАР ЧЕ КАМЪКЪТ ПАДНА БЛИЗО ДО ЗЕЛЕНОТО ЖИВОТНО, ТО НЕ СЕ УПЛАШИ. ТОГАВА ЯН БИБИЯН РЕШИ ДА ГО УЛОВИ ЖИВ. ТОЙ ПОЧНА ДА СЕ ПРИБЛИЖАВА КЪМ НЕГО И ДА ГОВОРИ ТИХО:

*Аз съм Ян Бибиян,
Аз съм малък като залък,
Силен като великан.*

НО ГУЩЕРЪТ НЕ ДОЧАКА ДА СЕ ПРОТЕГНЕ КЪМ НЕГО МРЪСНАТА РЪКА НА ЯН БИБИЯН, А ИЗВИ ГЪВКАВОТО СИ ТЯЛО И ПОБЯГНА.

ЯН БИБИЯН ПРЕДПАЗЛИВО И ТИХО ТРЪГНА СЛЕД НЕГО.

ГУЩЕРЪТ НАВЛЕЗЕ В ЛОЗЕТО И КАТО КРИВОЛИЧЕШЕ ТВЪРДЕ СРЪЧНО МЕЖДУ ТОКУ-ЩО РАЗЗЕЛЕНИЛИТЕ СЕ МЛАДИ ВЕЙКИ, ИЗЛЕЗЕ В МАЛКАТА ГОРИЧКА НА БАИРЧЕТО, ОТ ТАМ СКРИВИ В ЕДНА ДОЛИНА, ПРЕПЛЕТЕНА С ТРЪНИ И КЪПИНИ. СРЕД КЪПИНИТЕ ИМАШЕ ГОЛЯМ КАМЪК. ГУЩЕРЪТ ИЗПЪЛЗЯ НА ТОЯ КАМЪК.

ЯН БИБИЯН НЕ ГО ИЗПУСКАШЕ ОТ ПОГЛЕДА СИ. ТОЙ ГО СЛЕДЕШЕ С ЖИВИТЕ СИ ОЧИ И ПОЧНА ДА ОГЛЕЖДА КАМЪКА И ДА ТЪРСИ МЯСТО, ОТКЪДЕ НАЙ-ЛЕСНО МОЖЕ ДА СЕ ПОКАЧИ ВЪРХУ НЕГО. ГУЩЕРЪТ ЗАБЕЛЯЗА ДВИЖЕ-

НИЯТА НА МАЛКИЯ, ПЛЪЗНА СЕ ПО КАМЪКА И ИЗЧЕЗНА В ЕДНА ГОЛЯМА ДУПКА ПОД НЕГО.

— Фют! — извика недоволен Ян Бибиян и махна с ръка.

ОТВЕДНЪЖ ИЗ ДУПКАТА, КОЯТО БЕШЕ ПОД КАМЪКА, ИЗСКОКНА ЕДНО МАЛКО ЧОВЕЧЕ, СКОЧИ НА КАМЪКА И КАЗА:

— Ей, хлапе, защо ме викаш?

— Аз не те викам — каза Ян Бибиян и почна да разглежда учудено това дете, което никога не беше виждал.

— Как не си ме викал? Нали ти преди малко извика „Фют“!

— Да, но тебе не виках.

— Аз съм малко дяволче и се казвам Фют — каза странното човече и почна да подскача върху камъка и да се смее.

ХРИСТОС КАТО ДЕТЕ

Илюстрация
Николинка Димитрова

Когато Христос станал на 12 години, родителите му го завели в Йерусалим за празника. След като минал празникът, Йосиф и Мария си тръгнали обратно за Назарет, като мислели, че Иисус е напред заедно с техни роднини. След като обаче не го видели между поклонниците, разтревожени, те се върнали в Йерусалим, за да го търсят. След дълго дирене най-сетне, на третия ден, те го намерили в храма — да седи между учителите, да ги слуша и запитва. Всички, които присъствали, се чудели на разума и отговорите му.

Когато майка му го видяла, казала:

— Чедо, защо направи така? Ето, баща ти и аз твърде много се измъчихме да те търсим.

А Христос им рекъл:

— Защо сте ме търсили? Не знаехте ли, че аз трябва да съм в онова, що принадлежи на Отца ми?

С това той искал да каже, че е син Божий и че мястото му е в дома Божий.

ХРИСТОС БЛАГОСЛАВЯ ДЕЦАТА

Христос най-много обичал децата. А обичал ги Той заради тяхната невинност, незлобливост и чистота. Често Спасителят посочвал децата за пример на по-възрастните. Веднъж Той повикал едно дете, изправил го пред учениците си и казал:

— Ако се не обърнете и не станете като деца, няма да влезете в царството небесно; който се смири като това дете, той е по-голям в царството небесно. И който приеме едно такова дете в мое име, мене приема.

Друг път майки донесли при Христос децата си, за да ги благослови. А учениците възпирали майките и не ги допускали до Господа.

Като видял това, Иисус възнегодувал и им рекъл:

— Оставете децата да дохождат при мене и не им пречете, защото на такива е царството Божие! Истина ви казвам, че който не приема царството Божие като дете, няма да влезе в него.

След това Христос прегърнал децата, възложил върху тях ръце и ги благословил.

Илюстрация
Николинка Димитрова

ЦВЕТНИЦА

Илюстрация
Кирил Танев

В НЕДЕЛЯТА СЛЕД ЛАЗАРОВДЕН СЕ ПРАЗНУВА ЦВЕТНИЦА (ЕДНА СЕДМИЦА ПРЕДИ ВЕЛИКДЕН). ЧЕСТВА СЕ ТЪРЖЕСТВЕНОТО ВЛИЗАНЕ НА ИИСУС ХРИСТОС В ЙЕРУСАЛИМ. ЗА ПРЕДСТОЯЩИЯ ЕВРЕЙСКИ ПРАЗНИК ПАСХА ТАМ СЕ БИЛИ СЪБРАЛИ ХОРА ОТ

БЛИЗКИ И ДАЛЕЧНИ СТРАНИ. ВЕСТТА ЗА ВЪЗКРЕСЕНИЕТО НА ЛАЗАР ВЕЧЕ СЕ НОСЕЛА НАВСЯКЪДЕ И ХИЛЯДЕН НАРОД СЕ СТЕКЪЛ ДА ВИДИ ВЕЛИКИЯ ЧУДОТВОРЕЦ. ИИСУС ВЛЯЗЪЛ В ГРАДА, ЯХНАЛ МАГАРЕ, ПРИДРУЖЕН ОТ УЧЕНИЦИТЕ СИ. НАРОДЪТ ПОМИСЛИЛ, ЧЕ Е ДОШЛО ВРЕМЕ ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ ОТ РИМСКО ИГО, И ПОЧНАЛ ДА МУ ОТДАВА ПОЧЕСТИ КАТО НА ЗЕМЕН ЦАР, А ПЪТЯТ МУ БИЛ ПОСТЛАН С ПАЛМОВИ КЛОНКИ.

ПО НАШИТЕ ЗЕМИ НЕ РАСТАТ ПАЛМИ, ЗАТОВА В ПАМЕТ НА ЕВАНГЕЛСКОТО СЪБИТИЕ БЪЛГАРИТЕ ДОНАСЯТ ОТ ЦЪРКОВНИТЕ ХРАМОВЕ ВЪРБОВИ КЛОНКИ. ТЕ СА ОСВЕТЕНИ ОТ СВЕЩЕНИК И С ТЯХ СЕ УКРАСЯВАТ ПОРТИТЕ НА КЪЩИТЕ. ЗАТОВА И САМИЯТ ПРАЗНИК СЕ НАРИЧА ОЩЕ ВРЪБНИЦА. С ЧАСТ ОТ ВЪРБОВИТЕ КЛОНКИ СЕ ПРАВИ ВЕНЕЦ, КОЙТО СЕ ПАЗИ ЦЯЛА ГОДИНА В ДОМАШНИЯ ИКОНОСТАС. ВЯРВА СЕ, ЧЕ ТОЙ ПРЕДПАЗВА ОТ ЗЛИ СИЛИ, А АКО СЕ ЗАДАДЕ ГРАДОНОСЕН ОБЛАК, ХОРАТА ГО ГЛЕДАТ ПРЕЗ ВЕНЕЦА, ЗА ДА СЕ РАЗПРЪСНЕ И ДА НЕ НАНЕСЕ ВРЕДИ. МОМИТЕ, КОИТО СА ЛАЗАРУВАЛИ ПРЕДИШНИЯ ДЕН, СЕ СЪБИРАТ КРАЙ НЯКОЯ РЕКА, КАТО ВСЯКА НОСИ ВЕНЧЕ И МАЛКО ОБРЕДНО ХЛЕБЧЕ. ПОСЛЕ НА ДЪСЧИЦА ПУСКАТ ВЕНЦИТЕ ДА ПЛУВАТ ВЪВ ВОДАТА И ГЛЕДАТ НА КОЯ ВЕНЧЕТО ЩЕ ИЗЛЕЗЕ НАЙ-НАПРЕД — ТЯ СЕ ИЗБИРА ЗА КУМИЦА И ГИ ЗАВЕЖДА В КЪЩАТА СИ, КЪДЕТО СЕ ГОЩАВАТ.

ЦАРЕВИЦА

ЦАРЕВИЦАТА Е ОТ СЕМЕЙСТВО ЖИТНИ И Е ШИРОКО ИЗПОЛЗВАНА В ЦЕЛИЯ СВЯТ. ДОРИ В АФРИКА И ЮЖНА АМЕРИКА Е ОСНОВНА ХРАНА ЗА НАСЕЛЕНИЕТО. ТЯ РАСТЕ НА КОЧАН. ЗЪРНАТА Ї СА ЗАЩИТЕНИ ОТ ТЪНКИ НИШКИ, ОБВИТИ С ПЛЪТНИ ЛИСТА. СМЯТА СЕ, ЧЕ ПРОИЗХОЖДА ОТ МЕКСИКО. ЦАРЕВИЦАТА ПОДДЪРЖА ПАМЕТТА НИ С ВИТАМИН В1.

Илюстрации
Кирил Танев

С КОСА ОТ ЗЛАТНА СВИЛА
ЧУДНО ХУБАВА СЪМ СЕ РОДИЛА.
СНАГАТА МИ Е ДЪЛГА,
ЗРЪНЦАТА МИ СА ЖЪЛТИ.

ЩО Е ТО?

ЦАРЕВИЦА

ЦВЕКЛО

ПЪРВИ СЕ НАУЧАВАТ ДА ГО ОТГЛЕЖДАТ ПЕРСИТЕ. ЦВЕКЛОТО Е МНОГО ПОЛЕЗНО И Е ОСНОВЕН ИЗТОЧНИК НА ВЕЩЕСТВОТО БЕТАИН, КОЕТО Е МНОГО ПОЛЕЗНО ЗА ЧЕРНИЯ НИ ДРОБ. ЦВЕКЛОТО ПРОЧИСТВА ОРГАНИЗМА, ОСОБЕНО СОКЪТ МУ. МОЖЕ ДА СЕ СЪЧЕТАВА С ДРУГИ ЗЕЛЕНЧУЦИ И ПЛОДОВЕ.

ЗЕЛЕНЧУК В ЧЕРВЕНО ОБЛЕКЛО,
КОРЕНА МУ ХАПВАМЕ И Е КАКВО?

ЩО Е ТО?

ЦВЕКЛО

ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА

ЖИВЯЛО НЯКОГА ЕДНО МОМИЧЕНЦЕ, КОЕТО НЕ СЕ РАЗДЕЛЯЛО С ЧЕРВЕНАТА СИ ШАПЧИЦА И ВСИЧКИ ГО НАРИЧАЛИ ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА. ВЕДНЪЖ МАЙКА МУ ИЗПЕКЛА ПИТКИ И РЕКЛА:

— НАУЧИХ, ЧЕ БАБА ТИ Е БОЛНА. ЗАНЕСИ Й ТЕЗИ ПИТКИ ДА СЕ ПОДКРЕПИ!

ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА ТРЪГНАЛА ПО ПЪТЕКАТА, КОЯТО МИНАВАЛА ПРЕЗ ГОРАТА.

ИЗВЕДНЪЖ ПРЕД НЕЯ ИЗСКОЧИЛ ОГРОМЕН ВЪЛК И ИЗВИКАЛ:

— ЗДРАВЕЙ, МОМИЧЕНЦЕ! КЪДЕ СИ СЕ ЗАБЪРЗАЛО ТАКА?

ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА КАЗАЛА, ЧЕ НОСИ ПИТКИ НА БОЛНАТА СИ БАБА.

— АЗ СЪЩО ЩЕ Я НАВЕСТЯ — ИЗРЪМЖАЛ ВЪЛКЪТ. — ТИ ТРЪГНИ ПО ТОЗИ ПЪТ, А АЗ ЩЕ МИНА ПО ОНЗИ, ДА ВИДИМ КОЙ ЩЕ СТИГНЕ ПРЪВ!

ВЪЛКЪТ ХУКНАЛ ПО НАЙ-ПРЕКИЯ ПЪТ КЪМ ДОМА НА БАБАТА. ЩОМ СТИГНАЛ ТАМ, ПОЧУКАЛ НА ВРАТАТА И СЕ ПРЕСТОРИЛ НА ВНУЧКА Й.

— ДРЪПНИ РЕЗЕТО И ВРАТАТА ЩЕ СЕ ОТВОРИ — РЕКЛА БАБАТА И ЗВЯРЪТ СЕ ВТУРНАЛ ВЪТРЕ.

ДОБРЕ ЧЕ ТЯ УСПЯЛА ДА СЕ ЗАКЛЮЧИ В ГАРДЕРОБА.

ВЪЛКЪТ СЕ ЗАЧУДИЛ КАКВО ДА ПРАВИ, СЛЕД КОЕТО НАХЛУПИЛ НОЩНАТА ШАПКА НА БАБАТА, СЛОЖИЛ ОЧИЛАТА Й И ЛЕГНАЛ В ЛЕГЛОТО. СКОРО ДОШЛА И ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА. ЩОМ ВЛЯЗЛА В СТАЯТА, ТЯ ПОПИТАЛА:

— БАБО, ЗАЩО СА ТИ ТОЛКОВА ГОЛЕМИ УШИТЕ?

— ЗА ДА ТЕ ЧУВАМ ПО-ДОБРЕ — РЕКЪЛ ВЪЛКЪТ.

— БАБО, ЗАЩО СА ТИ ТОЛКОВА ГОЛЕМИ ОЧИТЕ?

— ЗА ДА ТЕ ВИЖДАМ ПО-ДОБРЕ.

— БАБО, А ЗАЩО СА ТИ ТОЛКОВА ГОЛЕМИ ЗЪБИТЕ?

— ЗА ДА ТЕ ИЗЯМ! — ИЗРЪМЖАЛ ВЪЛКЪТ И СКОЧИЛ.

ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА ЕДВА УСПЯЛА ДА ИЗБЯГНА НАВЪН.

ЗА ЩАСТИЕ, В ТОВА ВРЕМЕ ОТТАМ МИНАВАЛ ЕДИН ЛОВЕЦ. ЩОМ ЗЪРНАЛ

ВЪЛКА, ТОЙ СВАЛИЛ ПУШКАТА И ГО ПРОГОНИЛ. ПОСЛЕ ВЛЕЗЛИ В КЪЩАТА И НАМЕРИЛИ СКРИТАТА В ГАРДЕРОБА БАБА. ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА СЕ ХВЪРЛИЛА В ПРЕГРЪДКИТЕ Й, А ПОСЛЕ ДВЕТЕ БЛАГОДАРИЛИ НА ЛОВЕЦА, ЧЕ ГИ Е СПАСИЛ, И ГО НАГОСТИЛИ С ХУБАВИ ПИТКИ.

Илюстрация Кирил Танев

ШАРО И ПЪРВИЯТ СНЯГ

ТИХО СЕ СИПЕ ПЪРВИЯТ СНЯГ,
ГАЛЕНО ЩИПЕ БУЗКИТЕ ПАК.
ДЕ Е НА ДВОРА СТАРИЯТ ПЪН? —
СНЕЖКО ЗАТРУПА ВСИЧКО НАВЪН.

ПЛЕВНИКЪТ ИМА СНЕЖЕН КАЛПАК.
ЗИМАТА БЛЪСКА КЪЩНИЯ ПРАГ.
ШАРО ТРЕВОЖНО ТРЪСКА ГЛАВА. —
КАК Е ВЪЗМОЖНО? ЩО Е ТОВА?

ШАРО Е ОЩЕ МАЛКО КУТРЕ —
МОЖЕ ЛИ ШАРО ДА РАЗБЕРЕ?
КОЛКО СИ ГЛУПАВ, ШАРО, СЕГА!
КОЛКО СТРАХЛИВО ГЛЕДАШ СНЕГА!

ЦВЕТАН АНГЕЛОВ

Илюстрация
Спас Спасов

ЩУРЧОВО КОНЧЕ

ЯХНА ЩУРЧО ОХЛЮВЧЕ РОГАТО,
ПА МУ ДЪРПА ЮЗДАТА ОТ ЗЛАТО —
ОХЛЮВЧЕТО ХУКНА ВЪВ ПРЕВАРА,
ПОНЕСЕ ГО ПРАВО КЪМ ПАЗАРА.
НО КРАЙ ПЪТЯ, ЗАД КРИВАТА БУКА,
МЛАДА ПЪПКА ЦЪФНА, ТА ПРОПУКА,
ПОДПЛАШИ СЕ ОХЛЮВЧЕ РОГАТО,
ХВЪРЛИ ЩУРЧА В ЗЕЛЕНОТО БЛАТО,
ПАДНА ЩУРЧО, ПАДНА, ТА ИЗПРЪСКА
С ЧЕРНА ТИНЯ БЯЛАТА СИ ВРЪЗКА.

Радой Киров

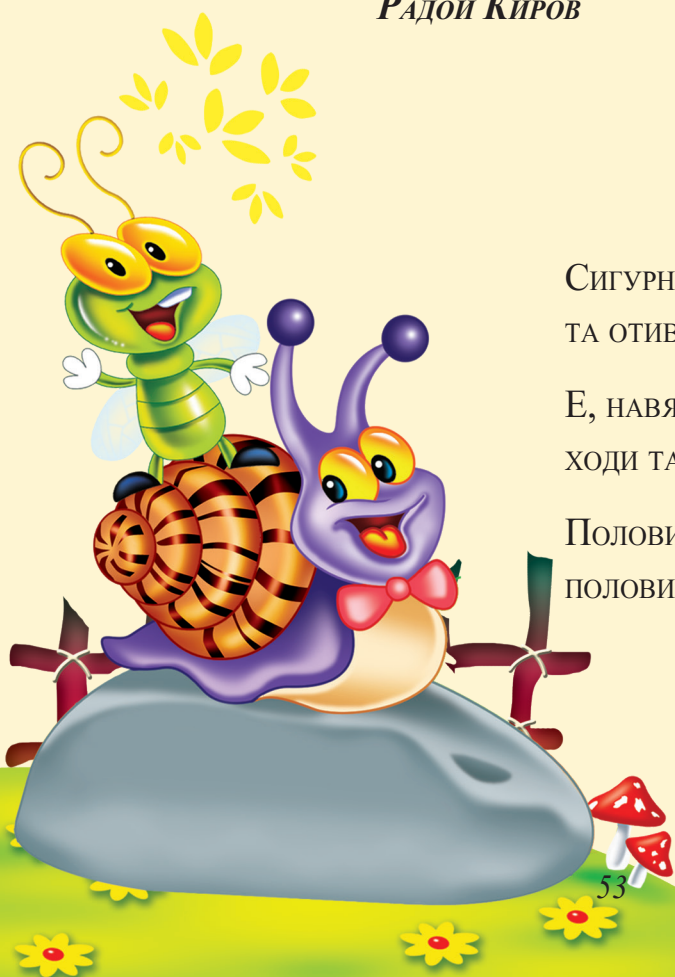
ЩЪРКЕЛ

СИГУРНО Е ВАЖНА ПТИЦА ГОСПОДИНА,
ТА ОТИВА ЧЕСТО ВЪВ ЧУЖБИНА.

Е, НАВЯРНО ВЪВ КОМАНДИРОВКА
ХОДИ ТАЗИ ПТИЦА С ДЪЛГА ЧОВКА?

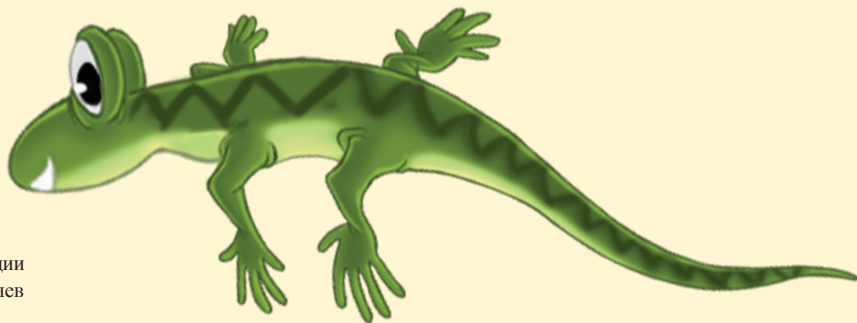
ПОЛОВИН ГОДИНА ВЪВ ЧУЖБИНА,
ПОЛОВИН ГОДИНА ТУКА — НА КОМИНА!

ЯНАКИ ПЕТРОВ

Илюстрации
Спас Спасов

Ъглозъб

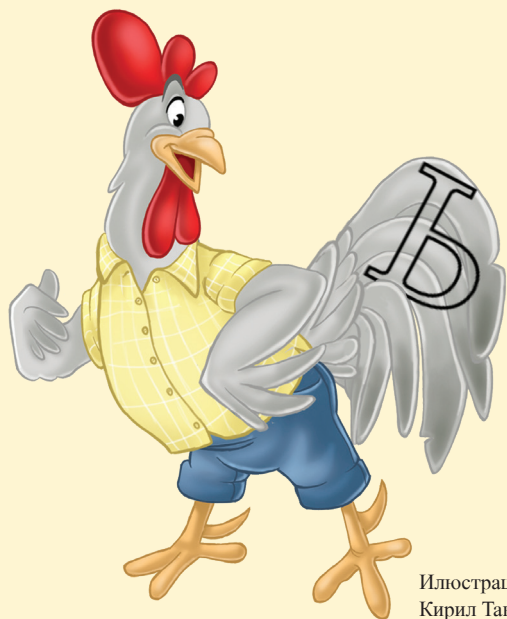
Илюстрации
Кирил Танев

СЕГА ЩЕ ВИ РАЗКАЖА ЗА ЕДНО ЖИВОТНО, КОЕТО ЕДВА ЛИ СТЕ ЧУВАЛИ. НАРИЧА СЕ ЪГЛОЗЪБ, МАКАР ЧЕ ЗЪБИТЕ МУ СА КАТО НА НЕГОВИТЕ БРАТОВЧЕДИ – ТРИТОНИТЕ. ИМА КРЪГЛА МУЦУНКА, ИЗПЪКНАЛИ ОЧИ, КРАЧЕТА, ЗАВЪРШВАЩИ С ОСТРИ НОКТИ, И ГЛАДКА КОЖА, ПОДХОДЯЩА И ЗА ЖИВОТ ВЪВ ВОДАТА. ЗАЩОТО ЪГЛОЗЪБЪТ Е ЗЕМНОВОДНО. ЖЕНСКАТА ЗАКРЕПВА ЯЙЦАТА СИ В СПЕЦИАЛНИ ТОРБИЧКИ ПО ВОДНИТЕ РАСТЕНИЯ. МАЛКИТЕ СЕ РАЖДАТ ПРЕЗ АВГУСТ, НА ТОПЛО И В НАЧАЛОТО СА КАТО ПОПОВИ ЛЪЖИЧКИ С ВЪНШНИ ХРИЛЕ. КОГАТО ПОРАСНАТ, ИЗЛИЗАТ НА СУШАТА И ТАМ ПРЕКАРВАТ ПО-ГОЛЯМАТА ЧАСТ ОТ ЖИВОТА СИ. ТЪРСЯТ ХРАНАТА СИ НОЩЕМ, КОГАТО ГРАБЛИВИТЕ ВРАНИ НЕ МОГАТ ДА ГИ ЗАБЕЛЕЖАТ. ЪГЛОЗЪБИТЕ ЖИВЕЯТ В АЗИЯ. ТЕ СА РАЗЛИЧНИ ВИДОВЕ. ЕДИН СЕ НАРИЧА СИБИРСКИ И ЖИВЕЕ В СТУДЕНИТЕ ГОРИ НА РУСИЯ. ТОВА Е НАЙ-ИЗДЪРЖЛИВОТО НА СТУД ЗЕМНОВОДНО НА ЗЕМЯТА. ТОПЛИ СЕ В ДУПКИ НА ДЪНЕРИ.

ПРИ МЕНЕ СТЕНИТЕ СЕ СРЕЩАТ,
А ПАЯЦИ – ГРУПИЧКА ЦЯЛА
ПРЕГРАЖДАТ МЕ ХИТРО И ВЕЩО
СЪС НИШЧИЦА ТЪНКА И БЯЛА.
АЗ ЧЕСТО СЪМ ТЪП ИЛИ ОСТЪР,
НО НИКОГА ОБЪЛ И КРЪГЪЛ.
ГАТАНКАТА С ОТГОВОР ПРОСТ Е –
НАРИЧАТ МЕ С ИМЕТО...(ИГЪЛЪ)

ГАТАНКА ЗА Б

Илюстрация
Кирил Танев

МАЛЪК ЕР, ОТДЕ НАДНИЧАШ,
КРИЕНИЦА МАЙ ОБИЧАШ?
ДНЕС В КОРЕМ НА СЪОМГА ПЛУВАШ,
УТРЕ ВЪВ ФОТЪОЙЛ КРОТУВАШ,
ЗАРАН — С АРОМАТ НА ФЪОН,
ВЕЧЕР — С МИРИС НА БУЛЪОН,
ЧУХ, ЧЕ ТЕ Е ЗЪРНАЛ СВЕТЛЪО
И В ОПАШКАТА НА ...! (ОЧЕЩЕЩ)

МАЯ ДЪЛГЪЧЕВА

СЪОМГА

СЪОМГАТА Е УДИВИТЕЛЕН ПЪТЕШЕСТВЕНИК. РАЖДА СЕ В БИСТРА РЕКА, ПЛУВА ПО ТЕЧЕНИЕТО, ДОКАТО СТИГНЕ ОКЕАНА, СЛЕД ТОВА ГО ПРЕКОСЯВА И СЕ ВРЪЩА ПРИ СЪЩАТА РЕКА, КЪДЕТО Е РОДЕНА. СЛЕДВА КИЛОМЕТРИ ПЛУВАНЕ СРЕЩУ ТЕЧЕНИЕТО, ЗА ДА СТИГНЕ ДО МЯСТОТО, КЪДЕТО ХВЪРЛЯ ХАЙВЕРА СИ.

ЮНАЧНОТО ПЕТЛЕ

Едно наперено петле тръгнало към царския дворец. Вървяло, вървяло, стигнало до една река без брод и без мост. Спряло се, мислило, чудило се, най-сетне си рекло:

– А бе, аз защо ли се чудя?

И като се навело, проточило шия и захванало да пие. Цялата река пресушило и минало на другия бряг.

Продължило по-нататък. Навлязло в една гора. Изведнъж напреде му изскочил един лъв и се озъбил:

– Хей ти, дете ходиш на два крака, кой ти позволи да влизаш в моята гора? Връщай се или ще те изям!

– Ще ми изядеш опашката! Я се махай от пътя ми! – ядосало се петлето, клъвнало лъва и го глътнало.

Илюстрация Стелияна Донева

ВЕЧЕРТА ПЕТЛЕТО С ОСКУБАНАТА ОПАШКА СТИГНАЛО ЦАРСКИЯ ДВОРЕЦ. КАЦНАЛО НА ЕДИН КЛОН В ГРАДИНАТА ПРЕД ОТВОРЕНИЯ ПРОЗОРЕЦ, КЪДЕТО СПЯЛ ЦАРЯТ.

НА МАСИЧКАТА, ДО ЦАРСКАТА ГЛАВА, ЛЪЩЯЛА ПОДКОВАТА НА ДЯДОВОТО ПЕШОВО МАГАРЕ.

— КУКУРИГУУУ! — ПЛЕСНАЛО С КРИЛЕ ПЕТЛЕТО.

— КОЙ НАРУШАВА ЦАРСКИЯ МИ СЪН? — ИЗРЕВАЛ ЦАРЯТ.

— АЗ! — ОТВЪРНАЛО ПЕТЛЕТО.

— КАКВО ИСКАШ?

— ПОДКОВАТА!

— НЕ Я ДАВАМ! ТЯ МИ Е КЪСМЕТ! — ОТВЪРНАЛ ЦАРЯТ, ГРАБНАЛ Я ОТ МАСИЧКАТА И Я МУШНАЛ В ПАЗВАТА СИ.

ТОГАВА ПЕТЛЕТО ОЩЕ ПО-СИЛНО ИЗКУКУРИГАЛО:

— ЦЯЛА НОЩ ЩЕ ПЕЯ И НЯМА ДА ТЕ ОСТАВЯ ДА СПИШ.

— ТЪЙ ЛИ? — ЗАКАНИЛ СЕ ЦАРЯТ И ПЛЕСНАЛ ТРИ ПЪТИ С РЪЦЕ.

МИГОМ ВЛЕЗЛИ ДЕВЕТИМА ЦАРЕДВОРЦИ И ПАДНАЛИ НА КОЛЕНЕ. ЦАРЯТ ИМ РЕКЪЛ:

— ЗАПОВЯДВАМ ДА НАПАЛИТЕ ГОЛЯМАТА ПЕЩ, ДА ХВАНЕТЕ ОНОВА ПЕТЛЕ И ДА ГО ХВЪРЛИТЕ ЖИВО ВЪТРЕ!

КАКТО ЗАПОВЯДАЛ ЦАРЯТ, ТЪЙ НАПРАВИЛИ ЦАРЕДВОРЦИТЕ.

ХВЪРЛИЛИ ПЕТЛЕТО В ОГНЕНАТА ПЕЩ, НО ТО НЕ СЕ УПЛАШИЛО. ЩОМ СЪПЬЛО ВЪРХУ ВЪГЛЕНИТЕ, ЗЯПНАЛО И РЕКЛО:

— ВОДОЛЕЙ, ВОДОЛЕЙ,
ВСИЧКАТА ВОДА ИЗЛЕЙ,
ВЪГЛЕНИТЕ УГАСИ
И ПЕТЛЕНЦЕТО СПАСИ!

ДОДЕТО ИЗРЕЧЕ ТЕЗИ ДУМИ, ЦЯЛАТА РЕКА РУКНАЛА НАВЪН И ЗАЛЯЛА ПЕЩТА. УГАСИЛА ВЪГЛЕНИТЕ.

ЯНТРА

– Ей, речице лъкатушна,
през къде течеш?
Бистра вода и пенлива
накъде влечеш?

Дал отдавна твоите струи
мият този бряг?
Що ли знаят твоите води
за този стари град?

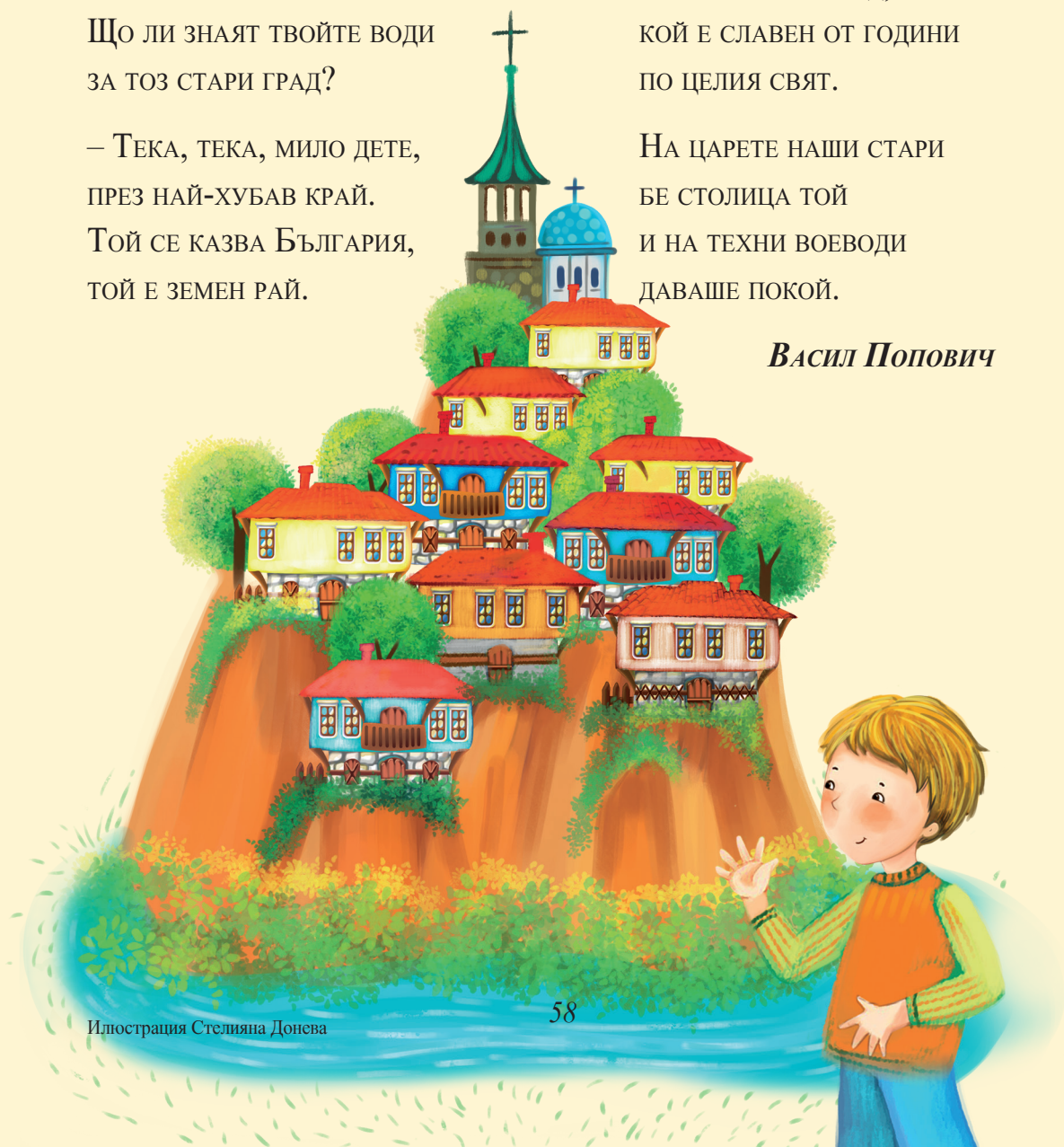
– Тека, тека, мило дете,
през най-хубав край.
Той се казва България,
той е земен рай.

Аз изтичам оттам горе
в Стара планина
и се спущам нанадолу
с чудна бързина.

През скали и през долини
стигам в този град,
кой е славен от години
по целия свят.

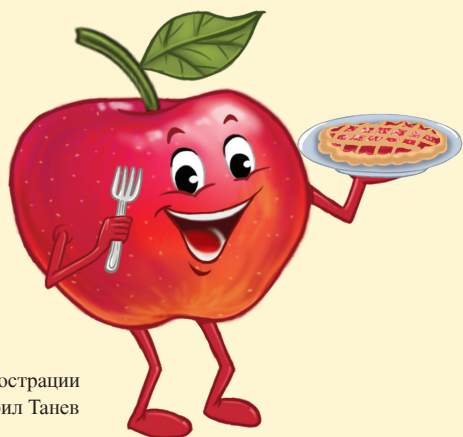
На царете наши стари
бе столица той
и на техни воеводи
даваше покой.

Васил Попович

ЯБЪЛКА

ЯБЪЛКАТА Е ЕДИН ОТ НАЙ-РАЗПРОСТРАНЕНИТЕ ПЛОДОВЕ В СВЕТА, ИМА ХИЛЯДИ СОРТОВЕ. „ЕДНА ЯБЪЛКА ДНЕВНО ГОНИ ЛЕКАРЯ ОТ ВКЪЩИ“ – КАЗВАТ ХОРАТА. ТОВА Е ТАКА, ЗАЩОТО ТОЗИ НЕВЕРОЯТЕН ПЛОД СЪДЪРЖА СЪВЪРШЕНИЯ НАБОР ЕЛЕМЕНТИ, НЕОБХОДИМИ НА ЧОВЕШКИЯ ОРГАНИЗЪМ.

Илюстрации
Кирил Танев

СОЧНА И ЧЕРВЕНА,
НА ДЪРВО РОДЕНА.
СТАВА И ЗА ЧУДЕН ПАЙ!
СЕТИ СЕ КОЯ Е МАЙ.

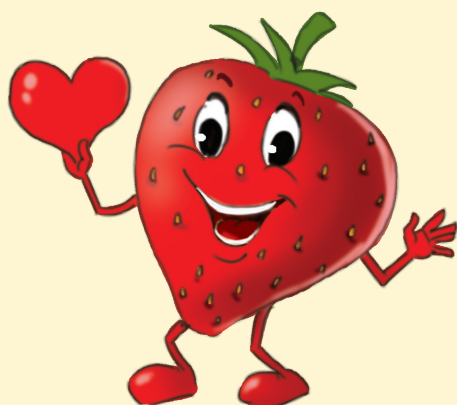
ЩО Е ТО?

ЯБЪЛКАТА

ЯГОДА

ЯГОДАТА ПРИЛИЧА НА ЧЕРВЕНО СЪРЧИЦЕ И КАТО МАЛИНКАТА Е ОТ СЕМЕЙСТВО РОЗОЦВЕТНИ. ДЪХАВА И ВКУСНА, ТЯ Е ЕДИНСТВЕНИЯТ ПЛОД, ЧИИТО СЕМЕНЦА СЕ НАМИРАТ ОТ ВЪНШНАТА ЧАСТ НА ОБВИВКАТА. НАЙ-ПОЛЕЗНА Е ЗА ХАПВАНЕ В СУРОВО СЪСТОЯНИЕ.

СОЧНА, СИТНА И ЧЕРВЕНА,
В РОКЛЯ С ТОЧКИ НАГЛАСЕНА.
ВСЕКИ МНОГО Я ОБИЧА,
КАК, ДЕЦА, СЕ ТЯ НАРИЧА?

ЩО Е ТО?

ЯГОДАТА

СЪДЪРЖАНИЕ

А

АЗ СЪМ ПЪРВОКЛАСНИК, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ АНГЕЛИНА ЖЕКОВА</i>	4
АЗ БРОЯ ДО ПЕТ, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ КАЛИНА МАЛИНА</i>	4
АСПАРУХ, <i>ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ</i>	5

Б

БОТЕВ, <i>ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ</i>	6
БЕЛОГРАДЧИШКИТЕ СКАЛИ, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	7

В

ВЪЛК, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	8
ВРАБЧЕ, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	9
ВИДРА, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	9

Г

ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ, <i>ПРИКАЗКА ПО Х. КР. АНДЕРСЕН</i>	10
--	----

Д

ДЕ Е БЪЛГАРИЯ, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ ИВАН ВАЗОВ</i>	12
ДЯДО КОЛЕДА, <i>ТЕКСТ ВАЛЕРИ МАНОЛОВ</i>	13

Е

ЕЛЕН, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	14
ЕМИЛ ОТ ЛЪОНЕБЕРЯ, <i>ОТКЪС ОТ ЕДНОИМЕННИЯ РОМАН НА АСТРИД ЛИНДГРЕН</i>	15

Ж

ЖДРЕЛОТО НА ЕРМА, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	16
--	----

ЖАБОЦИ, СТИХОТВОРЕНИЕ ДОРА ГАБЕ	17
ЖАБА, СТИХОТВОРЕНИЕ АНГЕЛИНА ЖЕКОВА	17
ЖЪЛОКЛЮНО ПАТЕНЦЕ, СТИХОТВОРЕНИЕ МИХАИЛ ЛЪКАТНИК.....	17

З

ЗАЙЧЕНЦЕТО БЯЛО, СТИХОТВОРЕНИЕ ЛЕДА МИЛЕВА.....	18
ЗМЕЙ, ТЕКСТ ВАЛЕРИ МАНОЛОВ.....	19

И

ИВАН ВАЗОВ, ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ	20
--	-----------

Ў

ЎОНА И КУТЪТ, БИБЛЕЙСКИ ТЕКСТ.....	22
---	-----------

К

КИРИЛ И МЕТОДИЙ, ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ	24
КАЗАНЛЪШКАТА ГРОБНИЦА, ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ	25

Л

ЛЕВСКИ, ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ	26
--	-----------

М

МАДАРСКИЯТ КОННИК, ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ	28
МУСАЛА, ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ	29

Н

НОВИТЕ ДРЕХИ НА КРАЛЯ, ПРИКАЗКА ПО Х. КР. АНДЕРСЕН	30
---	-----------

О

ОБИЧАМ ТЕ, РОДИНО, *СТИХОТВОРЕНИЕ ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА*32

ОРЕЛ, *ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ*33

П

ПЪРВИ ЗАСЕЛНИЦИ ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ, *ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ*34

ПАУСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ, *ТЕКСТ ЦАНКО ЛАЛЕВ*35

Р

РИЛСКИЯТ МАНАСТИР, *ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ*36

РАЙСКОТО ПРЪСКАЛО, *ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ*37

С

СЛИВИ ЗА СМЕТ, *БЪЛГАРСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА*38

Т

ТАЙНАТА ВЕЧЕРЯ, *БИБЛЕЙСКИ ТЕКСТ*40

У

УЧЕНИЦИ, *СТИХОТВОРЕНИЕ ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА*42

УЧИЛИЩЕ, *СТИХОТВОРЕНИЕ ИВАН ВАЗОВ*42

УСТИЕТО НА РЕКА ВЕЛЕКА, *ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ*43

Ф

ФЮТ, *ОТКЪС ОТ РОМАНА „ЯН БИБИЯН“ НА ЕЛИН ПЕЛИН*44

Х

ХРИСТОС КАТО ДЕТЕ, *БИБЛЕЙСКИ ТЕКСТ*46

ХРИСТОС БЛАГОСЛАВЯ ДЕЦАТА, *БИБЛЕЙСКИ ТЕКСТ*47

Ц

ЦВЕТНИЦА, <i>ТЕКСТ ВАЛЕРИ МАНОЛОВ</i>	48
ЦАРЕВИЦА, <i>ТЕКСТ И ГАТАНКА РУМИ РАЙК</i>	49
ЦВЕКЛО, <i>ТЕКСТ И ГАТАНКА РУМИ РАЙК</i>	49

Ч

ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА, <i>ПРИКАЗКА ПО ШАРЛ ПЕРО</i>	50
---	----

Ш

ШАРО И ПЪРВИЯТ СНЯГ, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ ЦВЕТАН АНГЕЛОВ</i>	52
--	----

Щ

ЩУРЧОВО КОНЧЕ, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ РАДОЙ КИРОВ</i>	53
ЩЪРКЕЛ, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ ЯНАКИ ПЕТРОВ</i>	53

Ъ

ЪГЛОЗЪБЪ, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	54
ГАТАНКА ЗА ЪГЪЛА, <i>АВТОР КОСТАДИН КОСТАДИНОВ</i>	54

Ь

СЪОМГА, <i>ТЕКСТ ЛЮБОМИР РУСАНОВ</i>	55
ГАТАНКА ЗА Ъ, <i>АВТОР МАЯ ДЪЛГЪЧЕВА</i>	55

Ю

ЮНАЧНОТО ПЕТЛЕ, <i>ПРИКАЗКА ПО АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ</i>	56
---	----

Я

ЯНТРА, <i>СТИХОТВОРЕНИЕ ВАСИЛ ПОПОВИЧ</i>	58
ЯБЪЛКА, <i>ТЕКСТ И ГАТАНКА РУМИ РАЙК</i>	59
ЯГОДА, <i>ТЕКСТ И ГАТАНКА РУМИ РАЙК</i>	59